



Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
27. 8. 2014

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Pardubickém kraji v roce 2013

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Pardubický Region in 2013*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Pardubickém kraji v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu poskytovatele zdravotních služeb a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Pardubický region in 2013 contains data about out-patient care by type of provider of health services and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péči v oboru PNE zajišťovalo v kraji 17 zdravotnických zařízení, z toho na 10 ambulancích lékaři specialisté (59 % lékařů z celkového počtu lékařů). S tím souvisí i nejvyšší podíl vyšetření 65 % z celkového počtu vyšetření. Od roku 2008 se na výkazech A (MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 17,57 lékařů a 27,25 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,4 lékařů (ČR 3,5), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo 29 367 obyvatel (ČR 28 763).

V ordinacích PNE bylo provedeno 83 571 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 757 ošetření (ČR 4 830). Republikový průměr v posledních třech letech mírně klesá, v kraji je po dvou letech poklesů od roku 2012 mírný nárůst o 3 %.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2013 bylo pod stálým lékařským dohledem 29 385 osob (z toho 46 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 569, v ČR pak 585.

Nejčastější příčinou dispenzarizace (45 %) na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 5 489 mužů a 7 583 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Chrudim (531). Ostatní okresy nedosáhly krajského průměru, který tvořil 253 dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel. Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno děti a mladistvých 187 (celkem 94 chlapců a 93 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1 - intermitentní (27 % postižených), stupeň 2 - lehké perzistující (29 %), stupeň 3 - středně těžké perzistující (38 %), stupeň 4 - těžké perzistující (6 %).

Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace (38 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 216 pacientů (v ČR 256), nejvíce v okrese Chrudim (348) a Ústí nad Orlicí (257). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0 - rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých tří let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 570 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 4 365 osob, tj. 1 % pokles oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1. 11. 2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2013 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12. 3. 2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 318 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2013 byly děti 6 až 12 měsíců věku (52 %), děti nad 12 měsíců (30 %), dále následují děti do 6 týdnů (14 %) a děti od 6 týdnů do 6 měsíců (4 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 36 lůžky. Na oddělení pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 6,70 lékařů a 14,40 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 807 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje klesla na 10,2 dnů, v ČR poklesla na 7,3. Využití lůžek v kraji stoupl na 228,1 dne (ČR 254,6). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 9,69 lékařů a 50,76 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba v kraji v odborných léčebných ústavech byla 29,9 dne (ČR 34,4). Využití lůžek ve dnech bylo v kraji 281,1 (v ČR 249,8).

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové

Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové

tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322

e-mail: Libuse.Drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

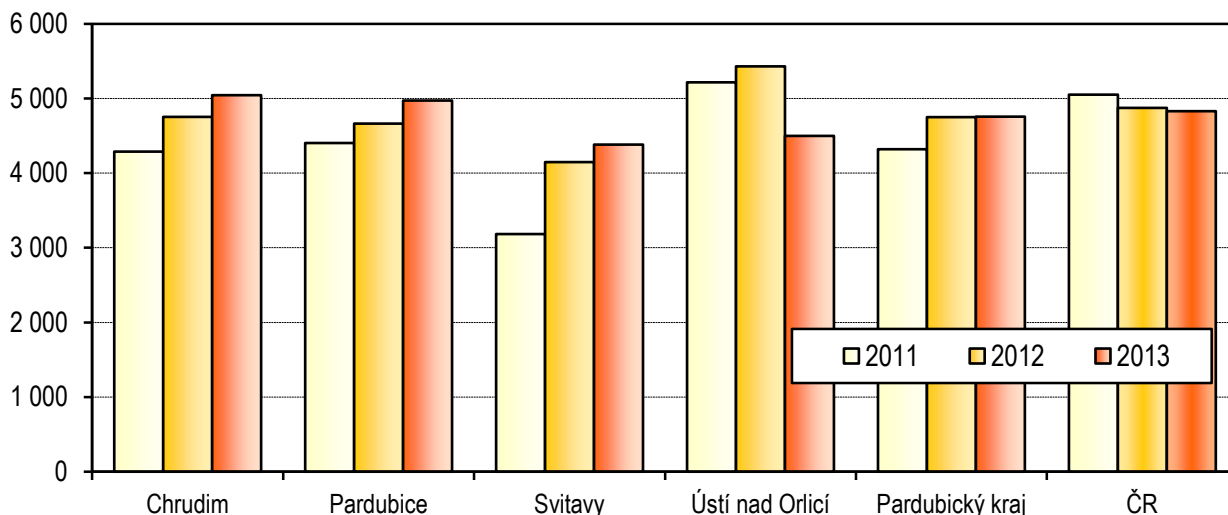
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu poskytovatelů zdravotních služeb a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatelů zdravotních služeb								
Ambulantní část lůžkových ZZ	6	6,21	35,34	14,54	26 789	270	32,06	4 313,8
Samostatné ordinace lékařů specialistů	10	10,36	58,96	11,71	54 695	48	65,45	5 279,4
Ostatní ambulantní ZZ	1	1,00	5,69	1,00	2 087	-	2,50	2 087,0
Pardubický kraj	17	17,57	100,00	27,25	83 571	318	100,00	4 756,5
dle území (okresu)								
Chrudim	4	3,11	17,70	4,51	15 687	152	18,77	5 044,1
Pardubice	4	6,82	38,82	8,94	33 911	45	40,58	4 972,3
Svitavy	4	3,40	19,35	6,90	14 899	3	17,83	4 382,1
Ústí nad Orlicí	5	4,24	24,13	6,90	19 074	118	22,82	4 498,6
Pardubický kraj	17	17,57	100,00	27,25	83 571	318	100,00	4 756,5
Česká republika	310	365,48	x	559,12	1 765 148	10 140	x	4 829,7

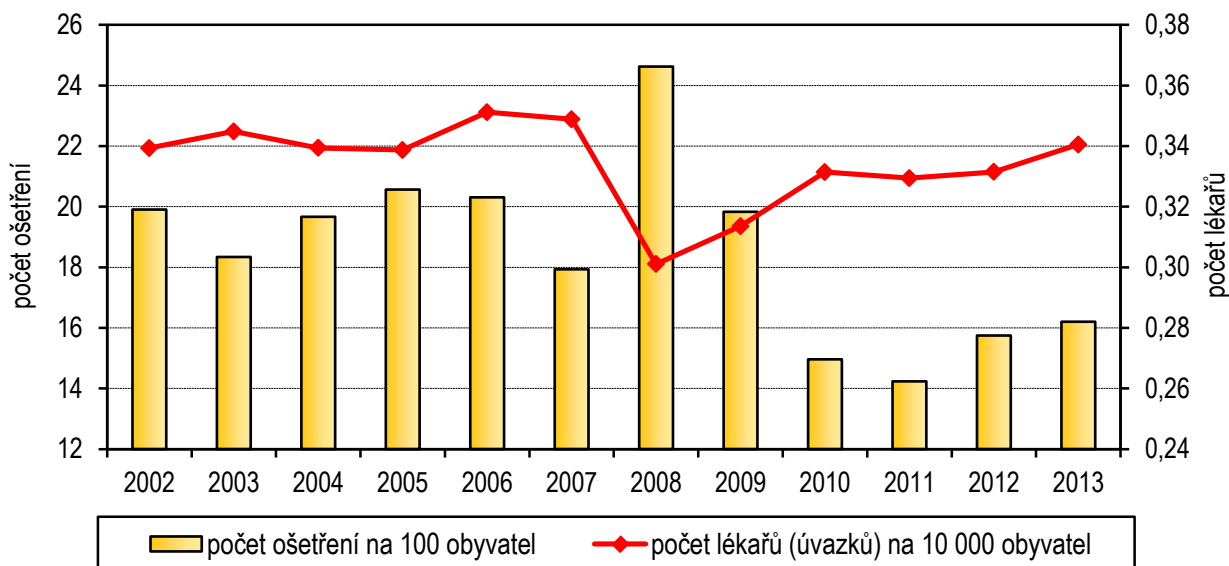
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj ročního výkazu A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

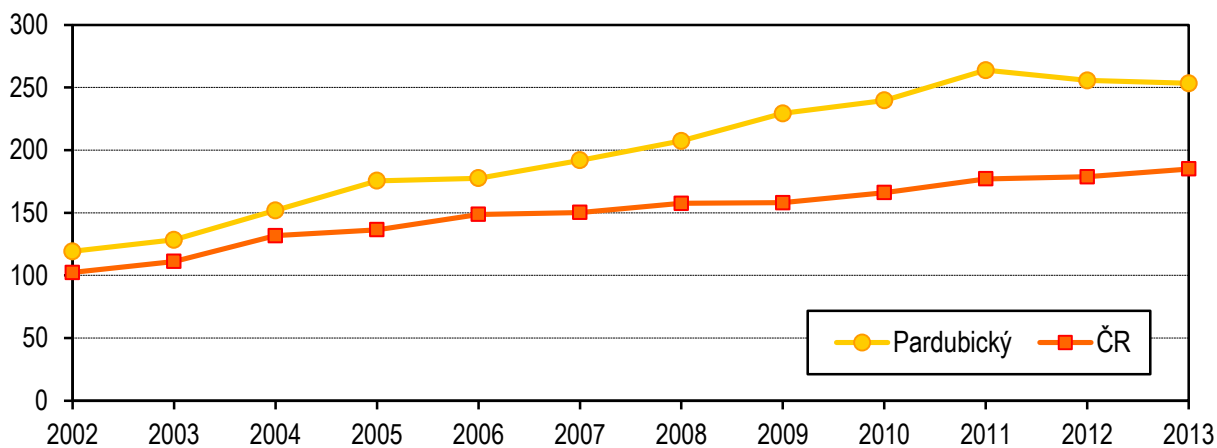
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2011–2013



Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2013



Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2002–2013



Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	834	260	-	152	63	16,16	16,21
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	136	60	-	21	5	2,64	1,80
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	127	50	-	7	4	2,46	3,40
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 017	882	13	379	277	39,09	54,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	11 146	3 883	-	591	255	216,01	255,52
stadium 0 - rizikové	2 609	1 054	-	103	60	50,56	58,30
stadium 1 - lehké	2 363	989	-	115	58	45,80	60,80
stadium 2 - střední	3 972	1 179	-	164	93	76,98	78,48
stadium 3 - těžké	1 700	533	-	167	30	32,95	41,43
stadium 4 - velmi těžké	502	128	-	42	14	9,73	16,51
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	13 072	7 583	187	458	678	253,34	184,97
stupeň 1 - intermitentní	3 575	2 071	80	112	179	69,28	51,16
stupeň 2 - lehké perzistující	3 826	2 237	79	172	273	74,15	66,47
stupeň 3 - středně těžké perzistující	4 949	2 865	28	145	186	95,91	52,36
stupeň 4 - těžké perzistující	722	410	-	29	40	13,99	14,99
Bronchiektázie (J47)	135	58	-	15	8	2,62	4,43
Sarkoidóza (D86.0,2)	392	213	-	22	22	7,60	8,29
Pneumokoniózy (J60–J66)	82	5	-	1	1	1,59	10,80
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	354	190	-	18	12	6,86	8,23
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	321	104	-	12	14	6,22	8,30
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	444	250	-	18	27	8,60	7,93
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	325	127	-	52	21	6,30	21,36
Celkem	29 385	13 665	200	1 746	1 387	569,49	585,38

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-19 let)	celkem	z toho děti (0-19 let)	
Chrudim	74	1	107	9	1 221
Pardubice	128	-	330	5	966
Svitavy	79	-	111	7	270
Ústí nad Orlicí	397	-	344	4	1 908
Pardubický kraj	678	1	892	25	4 365
ČR	21 845	110	19 161	1 434	124 810

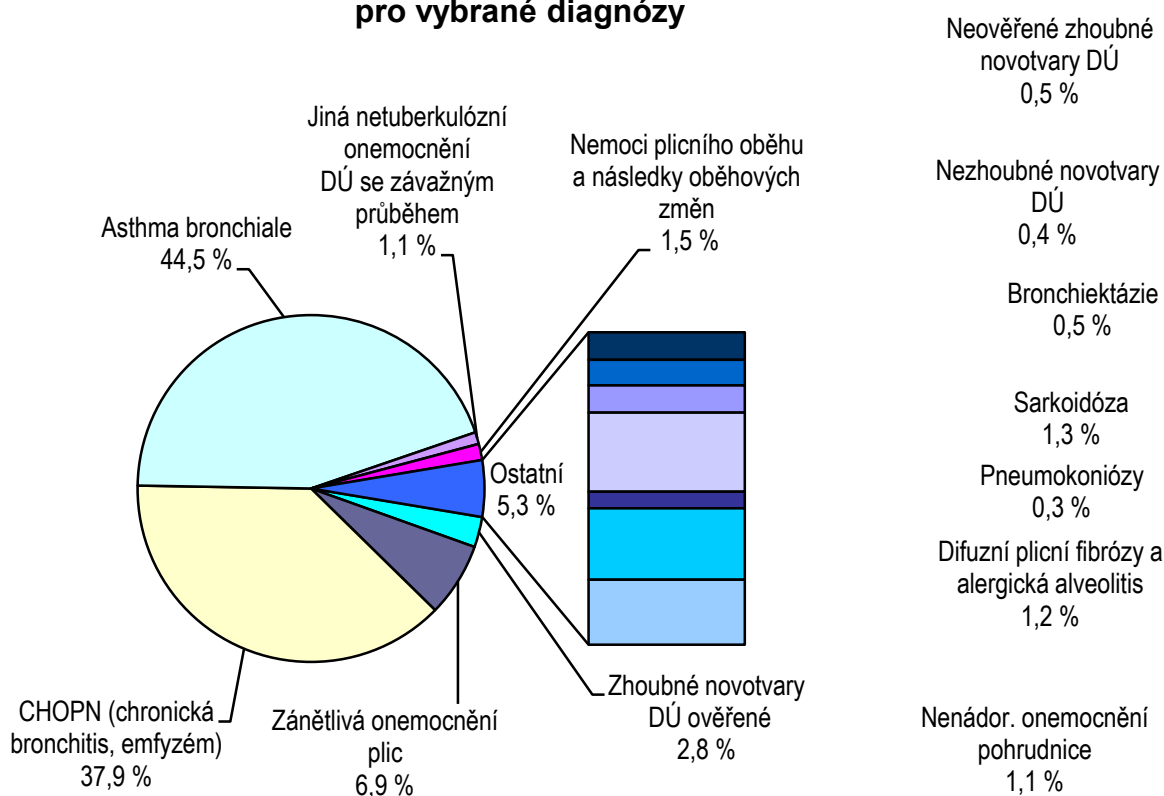
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí karcinogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy



Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	40	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	6,70	237,50	9,69	65,27
ZPBD ²⁾ celkem	14,40	554,91	50,76	312,96
Průměrný počet stanovených lůžek	36,00	1 239,73	207,00	1 384,33
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	22,5	864,7	159,4	947,3
na 1 lékaře	3,8	3,7	14,6	13,9
Počet lékařů na 100 lůžek	18,61	19,50	4,68	4,77
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	40,00	45,56	24,52	22,88
Počet hospitalizovaných	807	43 066	1 946	10 060
Nemocniční letalita	113,0	66,8	77,7	57,0
Využití lůžek ve dnech	228,1	254,6	281,1	249,8
Průměrná ošetrovací doba	10,2	7,3	29,9	34,4
Prostoj lůžek ³⁾	3,1	2,2	8,9	14,3

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením pneumologie a fizeologie v kraji:

Pardubická krajská nemocnice, a.s.

Seznam OLÚ s oddělením TRN v kraji:

Odborný léčebný ústav, Jevíčko

Odborný léčebný ústav - Albertinum, Žamberk